

curriculum te volgen. Op de colleges zal dan direct een aanvang worden gemaakt met de lectuur.

B. HOLWERDA,
h. t. Rector.

Onder verwijzing naar bovenstaanden oproep deelt ondergeteekende mede, dat de cursus — zoo de HEERE wil en wij leven — geopend wordt op Maandag 29 Augustus en gesloten op Zaterdag 1 October. De bedoeling is om de grammatica en (vooral) het oefenboek van Dr. Nat-Dr. Koopmans op praktische wijze en zoo veel mogelijk onder de knie te krijgen.

Tevens zal ondergeteekende zich gaarne belasten met de onderbrenging der cursisten bij Gereformeerde gezinnen in Zwolle en omgeving. Eventueel daaruit voortvloeiende kosten zullen (indien noodig, naar draagkracht) over de cursisten worden omgeslagen. Maar niemand behoeft zich door de gedachte aan „een extra-maand kostgeld“ te laten afschrikken. De Gemeente van onzen Heere Christus in Zwolle en omgeving is de herbergzaamheid niet vergeten (Hebr. 13:2) en zal ook in dezen stellig daarnaar trachten (Rom. 12:13).

Alle nadere bijzonderheden en beantwoording van vragen volgen (per circulaire of per brief) na schriftelijke opgave aan onderstaand adres.

Betracht haast, tirones!
Zwolle, Bloemendalstr. 6 (tel. 7586) T. DELHAAS.

Willen provinciale kerkbaden dezen oproep doorgeven?

Propaedeuse

Aan a.s. studenten aan de Theologische Hoogeschool, die lust hebben zich alvast wat in te werken in de stof voor het propaedeutisch examen van het komende cursusjaar, zij meegedeeld, dat op het program staat: de behandeling van een aantal hoofdstukken van het Lucas-evangelie, te beginnen bij het eerste.

En voorts van den z.g. brief aan Diognetus, opgenomen in de ed. minor van het werk van Von Gebhardt-Von Harnack-Zahn, Patrum Apostolicorum Opera, Leipzig, Hinrichs.

Geëischt wordt verder de bestudeering van Mattheüs, Marcus en de Handelingen. (Bij het laatstgenoemde boek kan zeer geschikt gebruikt worden het hulpboekje van de hand van Dr. Nawijn, uitgegeven bij de firma J. H. Kok.)

Op een na de Kerstvacantie te houden tentamen zal o.a. gevraagd worden naar den inhoud van een werkje van K. S. Wuest: „The practical use of the Greek New Testament“, uitgegeven door de Moody Press, 153 Institute Palace, Chicago 10.

D. J. B.

Bezwaar

Dr. A. de Bondt maakt bezwaar tegen de uitsluiting van drs J. M. Zinkstok, die van opzettelijk bedrieglijk citeeren gesproken had; dr de Bondt meent, dat deze uitdrukking beleedigend is, evenals die van „wil om te knoeien“; hij schijnt ook de uitdrukking „onbetrouwbaarheid“ met deze subjectieve veroordeeling in verband te zetten, en neemt dus ook deze kwalijk. Ik kan den heer Zinkstok, die in Venezuela woont, niet op tijd bereiken, en neem dus, waar dr de B. een oordeel over zijn „hart“ in de gecrimineerde woorden geveld acht, die woorden als uitsluiting, door ons blad gepubliceerd, terug. Ik geloof ove-

rigens niet, dat de klacht over een „opzettelijke“ daad inhoudt een veroordeeling van iemands hart, dat immers de kern van ons wezen raakt; en niemand kan uit één handeling worden geoordeeld; dan waren we allen veroordeeld. Dr de Bondt herinnert zich wel een synode, die sprak van „secten en miltierij begeeren aan te richten“ en toch verklaarde: over het hart oordeelen we niet. Maar we behoeven, nu dr de B. dit element in zijn geval in geding brengt, hier niet over te twisten; zulke dingen blijven beter buiten discussie. Als dr de B. zich in het hart beoordeeld vindt, nemen wij graag den aanstoot weg. Te gemakkelijker doen we dit, omdat hij zelf zegt: „de heer Zinkstok kan van een verkeerde praemisse zijn uitgegaan“. Een niet onprettige noot in de discussie, tenminste dezen keer: de bezwaarde pleit zelf verzachtende omstandigheid ten gunste van hem, tegen wien hij bezwaard is. Inderdaad: de heer Zinkstok zal van die praemisse zijn uitgegaan, die dr de B. als verzachtende omstandigheid aangemerkt wil hebben. Ikzelf deed dat trouwens ook. Ik neem aan, dat alle lezers van dr de B. hetzelfde van zich zullen bevestigen: zie hieronder. Gelukkig dus, dat we dezen keer op dit punt zoo gauw klaar zijn.

K. S.

De „verkeerde praemisse“

Dr de Bondt, zie boven, omschrijft de „verkeerde praemisse“, waarvan, mogelijkwijze, dr Zinkstok kon zijn uitgegaan. Ze is deze: dr Zinkstok, aldus begrijpt dr de Bondt uit diens artikel, meent, dat het de bedoeling van dr de Bondt was, te bewijzen, dat Calvin al de „veronderstelde wedergeboorte“ leerde. En dat was dr de B's bedoeling NIET, — zoo begrijp ik dr de B., althans uit dezen brief aan onze redactie.

Nu sta ik daar wat van te kijken. Want dr de Bondt heeft, in het door hemzelf hier genoemd artikel van Ger. Wkbl. v. 6 Mei ons toch vrij duidelijk aangekondigd, waarover hij het zou hebben. Zou hij niet optornen tegen „cand. Schilder“? En aantoonen, dat deze zich nog al distancieerde van Calvin? In een zeer bepaald volzin, van dien candidaat n.l. Die volzin werd door dr de B. aldus afgedrukt (expres citeer ik alleen hem, en niet „cand. S.“ zelf):

„Letterlijk schreef Cand. S. aan de deputaten: „Ik meen, dat ik het wezen der sacramenten geheel verkeerd bepalen zou, indien ik hen bezegeling laat zijn van aanwezig geloof en DUS — DIE CONCLUSIE KAN IK NIET MEER ONTGAAN — van METTERDAAD geschenken, dat is hier IN FEITE GEREALISEERDE beloftegoederen, die gedacht worden in geloof reeds aanvaard te zijn, welk als aanwezig gedacht geloof dan weer de „wedergeboorte“ als DE FACTO GESCHIED voor de toediening van het sacrament als vooronderstelling vereischt“.

Tot zoover „cand. S.“, aangehaald door dr de B.

Nu meende ik, dat het hier duidelijk ging over „aanwezig geloof“, dat niet los te maken is van „geschiede wedergeboorte“. De voormalige candidaat verklaart: als ik het sacrament bezegeling laat zijn van aanwezig geloof, dan zeg ik daarmee: het is bezegeling van in geloof aanvaarde bondsgoederen, en dat is, temeer op uw eigen standpunt inzake het begrip „wedergeboorte“, toch bezegeling van de facto geschied gedachte wedergeboorte. Hij laat duidelijk zien, dat hij den term „aanwezig geloof“, in het dispuut met de synodale commissie, verstaat in haar eigen zin.

Nu schreef dr de B. van DEZEN volzin: „wanneer ik nu deze zinsnede van Cand. S. bekijk, meen ik, dat hij zich nog al van Calvin gedistancieerd heeft“. En dan komen daarna de citaten.

Dit „nog al“ vind ik een beetje „nu, ja“. Maar dat blijve rusten na vijf jaar mogelijkheid om een „candidaat“ te weerleggen, niet met hap-en-snap, doch met stikken.

een bedenkelijk gezicht. Maar een Chinees, die nog meer woog en later geboekt had dan ik moest het gelach betalen. Hij mocht niet mee, hij woog teveel!!!

In vaktermen heet dat: „Hij werd uit het toestel getrapt“. In werkelijkheid komt daar geen trappen bij te pas. Het betekent alleen, dat je onverrichter zake naar huis terug kunt gaan omdat andere, dringender gevallen voorgaan.

De vliegtocht naar Bandjoemaas had mooi kunnen zijn, als er niet enkele bezwarende factoren waren geweest. Vooreerst is een toestel van het CMV altijd een wat we hier luchtbedja noemen. Een bedja is een kruising van een taxi en een bakfiets op drie wielen. Een luchtbedja is een transportvliegtuig waarin enkele banken zijn gefabriceerd, waarop de passagiers netjes naast elkaar plaats nemen. In het middenpad is het vrachtgoed opgestapeld, zodat je veelal je beenen niet behoorlijk kunt uitsteken. Naar buiten kijken is zonder halsbrekende toeren met je nek niet mogelijk.

Een luchtbedja dus. En het was regenachtig weer, dat wil zeggen dat het onrustig was in de lucht. Ten derde: we moesten in dit onrustige weer een bergketen passeeren. En tusschen de bergen is het toch al zoo rumoerig in de lucht. Enfin, er kwam een groote emmer bij te pas. Iedereen, die zijn toelichting kon hem daarin deponeren. En tol stinkt nu eenmaal altijd. Een chineesch passagier begreep de bedoeling van dien emmer niet. Hij dacht, dat zijn beroerdigheid over zou gaan als hij het ding als een dierbare schat tegen zijn maag drukte. Wat hij dan ook deed. Maar toen het toestel geland was kwam hij toch niet zonder tolgeld het toestel uit. Met den emmer tegen zijn maag gedrukt deponeerde hij zijn tribut op den vloer van het toestel. Bijna iedereen vond dit niet leuk. En toch stak er humor achter het geval.

We kwamen dus veilig beneden. Voor wie er nieuwsgierig naar is: ik kwam zonder betalen door den tol.

Maar dit verbaast me: had nu dr de B. het werkelijk niet over die onderstelde wedergeboorte? Hij zou het toch hebben tegen „deze zinsnede“? Ik sta wel zeer verwonderd; ik denk, dat ik ditmaal zelfs bij de met dr de B. gelijkgezinden in dezen instemming vind. Ik ga naast drs Zinkstok staan, en zeg: o hadt u het niet over de zinsnede, waarover U het wel had? Dan citeert u dr de B. wat eigenaardig, zouden wij zeggen; maar wij komen liever niet tusschen dr de B. van 6 Mei en dr de B. van 23 Juli.

K. S.

Embarras du choix

Ondergeteekende, blijkbaar ook dr Zinkstok, vermoedelijk iedereen, dacht: dr de B. zal het hebben over Calvin-niet-contra-de-veronderstelde-wedergeboorte (zie boven.) Hij schrijft evenwel zelf: wie op die conclusie bouwt, dien help ik uit den droom: „de vraag, die ik besprak, was, of Calvin leerde, dat het sacrament qua talis (lees: tale, K. S., het sacrament als zodanig) het aanwezig geloof bezegelt“. Dit dan in tegenstelling met drs Z's, en mijn, en anderer naieve opinie, dat dr de B. het zou hebben over het zinnetje van „cand. S.“ en dus over de „veronderstelde wedergeboorte“. Maar we zijn nu beter geïnformeerd: de beste uitlegger is de man zelf, die sprak. Onderwerp nummer één.

Maar nu vragen we dr de B.: bedoelt u met „wedergeboorte“ de kuyperiaansche verstante? Dan betekent: „aanwezig geloof“ meteen „aanwezige wedergeboorte“. Bedoelt u de niet-kuyperiaansche verstante? Dan denkt u allicht aan art. 24 der belijdenis, waar staat, dat het waarachtig geloof den mensch wederhaart. Ook in dat geval is het zeggen: „geloof is aanwezig“ evenveel als het andere: „wedergeboorte is aanwezig“. Het gaat mij moeilijk af te kiezen tusschen drs Z's exegese van de bedoeling van dr de B. en die van dr de B. zelf.

Nog zwaarder wordt ons de keus, als we verder lezen, dat dr de B. zijn citaten, in het Geref. Wkbl. in het veld gebracht tegen dat ééne zinnetje van cand. S., heeft gegeven, om te doen zien, dat iemand, die een verklaard tegenstander is van de leer van de z.g. veronderstelde wedergeboorte niettemin erkent, dat de sacramenten wel degelijk zijn een verzegeling van 't werk van den H. Geest IN ONS en NIET MAAR van de BELOFTE ervan. Als ik goed begrijp, is de neven-bedoeling dus óók: te bewijzen, dat „cand. S.“ zich nog al van dr v. d. Linde (van wien eveneens aanhalingen uit Calvin door dr de B. aangehaald waren) distancieert. Dat kan zijn. Maar ik vraag, en ben waarschijnlijk zeer onnoozel: als dan dr v. d. Linde gelijk heeft, en als tenminste hij dan Calvin zoo citeert, dat hij zich niet van dezen distancieert, is dan „het werk van den H. Geest IN ONS“ nu (althans) óók de wedergeboorte, ja dan neen? Dr de B. mag kiezen: kuyperiaansche of confessionele opvatting van de wedergeboorte. Onderwerp nummer twee.

En nu nog een derde: dr de B. schrijft: dr Z. onderscheidde niet scherp tusschen de kwestie van art. 33, door mij besproken, en die van de „veronderstelde wedergeboorte“. Die laatste, zoo verklaart hij, en ik sta verbaasd, is door hem „zelfs niet genoemd“. Ach, neen: maar toch wel door dien candidaat, in dat ééne zinnetje, dat u zoudt aanwijzen als zich van Calvin nog al distancieerend? Toen Goliath tegen David zel: komt ge met stokken op me af, als tegen een hond, en niet met een zwaard als tegen een held, toen kreeg hij de kans niet meer, te zeggen: ik heb zijn wapen niet eens genoemd. Maar zou hij het gezegd hebben, als hij nog de kans gekregen had? Hoe het zij: de kwestie van art. 33, — ziedaar onderwerp nummer drie.

Embarras du choix alzoo: dr de B. sprak over de onderstelde wedergeboorte? Over de vraag of het sacrament aanwezig geloof bezegelt? Over art. 33? Over het werk des Geestes IN ons, en dan NIET MAAR de belofte ervan. Ik zal me wel wachten voor een keus: maar ik wil het

Dat lapte ik hem als kwajongen ook wel eens als ik den tol te Warmond moest passeeren.

En bovendien ontsprong ik den dans op weg naar Poerwokerto.

Ik werd afgehaald door br Vegter, hoofd van het boschwezen. Die rijdt in de omgeving van Poerwokerto rond in een mooie taxi van de MTD. Als eenige bewapening in deze linke (militaire term voor gevaarlijk) buurt voerde hij een revolver mee, veilig opgeborgen in zijn actetasch. De weg naar Poerwokerto was van Bandjoemaas toch immers veilig. Zonder incidenten kwamen we dan ook in Hotel van Beek aan. Toch keken we elkaar wel even aan toen we dien zelfden middag het bericht doorkregen, dat een uur, nadat wij gepasseerd waren, een luxe auto met automatisch vuur was bestookt en tot een wrak was geschoot. Dit incident had twee dooden geëischt. Sluipmoordenaarswerk. Intimidatie.

Toch wilde ik weten waar de knapen lagen, die ik op mijn bezoeking had staan. Daartoe was het beste een gang naar het stafgebouw van de brigade. De kamergenoot van mijn gastheer, een Christenbatakker en vurig nationalist, reed me er heen. Aanvankelijk ging alles goed. De kolonel was niet aanwezig, en een korporaal-schrijver was dadelijk bereid mij de gewenschte inlichtingen te geven.

Maar midden in dit bedrijf kwam de kolonel binnen. Een kerel als een boom. Een geroutineerde houwdegen van het Koninklijk Nederlandsch Indisch Leger. Kennismaking was onvermijdelijk. En de korporaal ging mij voorstellen. Nu had ik dien korporaal alleen maar gevraagd te zeggen, waar enkele met name genoemde militairen te vinden waren. Maar ik werd als volgt voorgesteld: „Kolonel, hier is een dominee, die wil graag weten waar de troepenonderdelen liggen“.

De kolonel (die in mijn persoon geen dominee had herkend, alweer vanwege mijn khakipak, en die dus dacht, dat die dominee nog in de antichambre zat) ant-

Op verstrooidenreis

IV

Dinsdagmorgen op reis naar Poerwokerto.

De snelste reisgelegenheid was het vliegtuig, dat den dienst op Bandjoemaas onderhoudt. Vandaar per auto verder naar Poerwokerto. Dokter van Leeuwen, meergemelde garnizoensarts, tevens mijn gastheer, bracht me naar het vliegveld. En dat was maar goed ook, anders was ik niet meegewen. De dienst op Bandjoemaas wordt n.l. niet gevlogen door de K.L.M., maar door Coördinatie Militair Vervoer. Deze toestellen nemen ook burgers mee, voorzover de ruimte dat toelaat. Maar bij militairen moet je (soms!) precies op tijd zijn. Nu was ik wel precies op tijd volgens de gegevens van den luitenant C.M.V. die een en ander met dokter van Leeuwen gefikt had. Maar ik was volgens de officieele gegevens te laat. Ik moest drie kwartier voor vertrek op het vliegveld zijn en ik was er veertig minuten tevoren; er mankeerde dus vijf minuten aan (de luit had gezegd dat dertig minuten genoeg was, maar daar had de sergeant, die met de regeling belast was, geen boodschap aan, zei hij) en die vijf minuten waren benut om mij van de passagierlijst te schrappen, omdat het vliegtuig toch al overbelast was en de sergeant vreesde, dat de piloot met die zware kist niet weg zou willen. Of ik nu al zei, dat de jongens, die in maanden hun dominee niet gezien hadden daarvan de dupe zouden worden, het hielp allemaal niks. Maar toen kwam de dokter tusschen beide. Blijkbaar was de sergeant van meer respect voor een dokter dan voor een dominee vervuld, tenminste als die dokter zijn garnizoensarts is. In ieder geval, ik mocht er nog bij, als ik niet te zwaar woog en niet te veel bagage bij me had. Toen de sergeant mijn lichaamsgewicht hoorde, trok hij wel

toch nog even, en over een troos Zinkstok g tijkheden te standhede

In ons v neer dit l mische me dienst wor schap en loondienst hij recht o moet word voudigst lo ondernemir zaak van (voor goed gestelde bi aan te mei nog een v dit aldus g dan moet l pert juist haar eenvv economisch al licht hij TROUW.

In het n nemingsrac „Het hoof waarin 25 rekenen va deelen van plicht een d dus door d denueming het tijdstip ondernemir tend in het

De vorm een C.V., particuliere rol. Het a ondernemir zeggen en dan 25 werl toegelend i wel aan de dienst arbe neming? N gang van s tot economi stand in de voor den i een aanme op deze beider hetz van naaste

woordde n voor de hie

Zoodat h pen: „Kolo waar uw tr maar graag die ik dien

„Bent u doelde te v Ik: „Neen

De kolon genoeg om dat ik ook n dat maar o

Ik: „Kole alleen te m ik zelf wel

De kolon latjap te g Proepeek. g negara. Nu bent burger u een paar eenigste wa

Ik: „Dan knapen lig

De kolon waardeeren „Steekt u e praatten wa spraak trou kreeg mijn mand van aangegeven een paar in weg: „Ik m „Natuurlijk net zoo veil